

Igor Jovanović
Sanja Pereša-Macuka

Nogomet i diktatura

Ključno pitanje

U kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: "Fudbal nema nikakve veze s politikom"?

Tema

Ovaj modul je pregled o sportskom životu u periodu 1918–1930, tačnije o jednom poznatom slučaju i problemima koji su se pojavili vezano za jugoslavenski nacionalni tim na prvom svjetskom prvenstvu u fudbalu, u Urugvaju.

Ova tema je izabrana jer smo pretpostavili da bi bila interesantna za većinu učenika i nastavnika. Tema je kontroverzna jer nam utjecaj politike i sporta može pomoći da malo približimo probleme poput: nacija u Kraljevini Jugoslaviji, diktature, centralizacije, političkih sukoba, untarizma... Naša namjera je prikazati učenicima srpsko-hrvatsko pitanje na malom i interesantnom incidentu/slučaju. Tema je relevantna za cijelu regiju jer se odnosi na sve zemlje u Kraljevini Jugoslaviji, jer je fudbal bio veoma popularan i razvijen u svim krajevima i vjerujemo da su svi učenici zainteresirani za svoju lokalnu fudbalsku historiju, pa ovo može poslužiti kao veza za dalje istraživanje i projekte lokalne historije.

Ciljevi

- Kritička analiza izvora o sudjelovanju jugoslavenskog tima na prvom svjetskom nogometnom prvenstvu te problema u odnosima između nacija u Kraljevini Jugoslaviji.
- Produbljivanje znanja o lokalnoj i svjetskoj historiji sporta.
- Upoznavanje sa zabavnom stranom historije i poticanje interesa za historijsku nauku.

Ishodi

- Učenici će razviti kritičko mišljenje kroz učenje o uzrocima i posljedicama.
- Učenici će pronaći veze između političkog sukoba i sporta.
- Uporedit će ovaj poznati slučaj iz historije s problemima i nasiljem koje se danas događa među ljubiteljima sporta.
- Jačanje interesa i entuzijazma za predmet.

Uputstva za nastavnike

Nastavnik će razredu predstaviti temu. Radionica ima dvije faze – prva faza je individualni rad i rad u parovima, a druga faza je grupni rad i predstavljanje rezultata.

Korak 1 / Motivacija: Uvod i motivacija – nastavnik će pročitati uvod, zatim pokazati sliku stare kožne lopte iz 19. stoljeća. Učenici će odgovoriti na dato pitanje i zaključit ćemo šta znamo o fudbalskoj historiji.

Pitanja:

1. Pokušaj da usporediš igranje fudbala sada i prije 100 godina.
2. Kakvi su bili uslovi?
3. Znaš li nešto o historiji fudbala?

Korak 2 / „Fudbal u Kraljevini Jugoslaviji“: Rad u grupama – analiza fotografija i popunjavanje tabele – Učenici će analizirati izvore o novinskoj najavi nove interesantne igre – fudbala, izvor o prvom svjetskom prvenstvu i osnivanju Nogometnog saveza u Zagrebu.

Predložena pitanja za diskusiju:

1. Smatramo li fudbal stariom tradicionalnim sportom? Zašto?
2. Navedi neke poznate fudbalske klubove s početka 20. stoljeća.
3. Kada je osnovan Jugoslavenski fudbalski savez i gdje mu je bilo sjedište? Zašto?

Korak 3 / „Centralizacija i fudbal“: Rad u grupama – čitanje i analiza izvora, pravljenje male vremenske osu. Zadatak je analizirati izvore i popuniti vremensku osu sastavljajući sve izvore po datumima. Na kraju ćemo rekonstruirati priču gledajući hrvatsko, srpsko, slovensko i međunarodno stanovište.

Pitanja i zadaci

1. Postavi izvore u kronološki red i napravi vremenski slijed.
2. Analiziraj sva stanovišta o premještanju Fudbalskog saveza iz Zagreba u Beograd. Šta možeš zaključiti?
3. Zašto je važno da sjedišta fudbalskih saveza budu u glavnom gradu države? Obrazloži svoje mišljenje.

45
minuta

Korak 4 / „Svjetsko prvenstvo bez hrvatskih igrača“: Grupni rad – čitanje i analiza izvora. Nakon kratkog uvoda, učenici će raditi u grupama. Zadatak je da se analiziraju izvori o prvom svjetskom prvenstvu u fudbalu, odgovarajući na tri postavljena pitanja.

Pitanja i zadaci:

1. Zbog čega su hrvatski igrači odbili igrati za nacionalni tim na svjetskom prvenstvu?
2. Pronađi poveznicu između politike i sporta, biznisa i sporta, nekad i danas. Objasni!
3. Znaš li za nekog igrača danas koji je odbio igrati za nacionalnu reprezentaciju i zašto?
4. Koji su mogući razlozi za odbijanje poziva reprezentacije danas, a koji nekad?

Korak 5 / Povratak i reakcije: Grupni rad – čitanje i analiza izvora. Učenici će analizirati izvore i odgovoriti na data pitanja. Na kraju ćemo izvući zajednički zaključak i popuniti tabelu: Uzroci / incident / posljedice

Pitanja i zadaci:

1. Povratak i reakcije
  - Usporedi doček nacionalnog tima u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu. Šta možeš zaključiti?
  - Zašto im je u Zagrebu priređen hladan doček?
  - Poveži ovakav doček sa situacijom u zemlji tih dana.
2. Pitanje novca
  - Navedi neke probleme u vezi s novcem nakon završenog svjetskog prvenstva.

Tablica 1

uzroci	incident	posljedice

Radionicu možemo završiti ključnim pitanjem:

„Nogomet nema nikakve veze s politikom.“
U kojoj se mjeri slažete s ovom tvrdnjom?

Uvod

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (kasnije Kraljevina Jugoslavija) osnovana je 1918. s centrom u Beogradu. Poslije 1918. uspostavljeni su novi, nadnacionalni sportski savezi. Neki od njih su bili osnovani u Zagrebu, kao što su bili Jugoslovenski olimpijski komitet i Nogometni savez Jugoslavije.

Pokušaji da se stvore unitaristička i centralizirana država s centrom u Beogradu stvarali su tenzije, naročito između Hrvata i Srba. Nakon što je glavni ured Nogometnog saveza Jugoslavije prebačen u Beograd 1930, hrvatski reprezentativci odbijali su da igraju za nacionalni tim naredne tri godine.

Tenzije između Hrvata i Srba, u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca (od 1929. Kraljevina Jugoslavija) odrazit će se i na fudbal, također.

Izvor 1

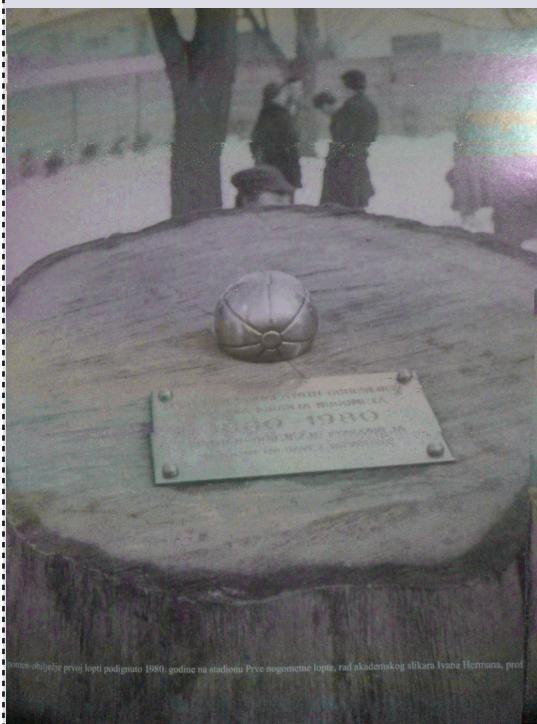
Lopta iz 19. stoljeća

Zupanja – koljevka hrvatskog nogometa, Zupanja, 2005.

Izvor 2

Lopta iz 19. stoljeća, spomenik prvoj lopti

Zupanja – koljevka hrvatskog nogometa, Zupanja, 2005.

Pitanja:

1. Pokušaj usporediti igranje fudbala sada i prije 100 godina.
2. Kakvi su bili uslovi?
3. Znaš li ti nešto o historiji fudbala?

Izvor 1

Poziv na učenje igre fudbala (1893)

Kako su u najnovije vrijeme posvuda u Evropi, štaviše i izvan Evrope, preotele mah u gimnastičkim društvima gimnastičke igre, posebno tzv. Engleske, kao Lawn Tennis, Football, Cricket (...) odlučio je "Hrvatski Sokol" upoznati svoje članove s nekim od tih igara (...). Igre će započeti druge sedmice, a najprije će se učiti Lawn Tennis i Football.

Što godina nogometa u Hrvatskoj 1880.–1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frntić

Izvor 2

Osnivanje Nogometnog saveza Jugoslavije u Zagrebu

Godine 1912/1913. odigrano je Prvo nogometno prvenstvo Hrvatske i Slavonije sa šest klubova. Prvak je bio HAŠK. Drugo prvenstvo započelo je 1913, ali nije završeno zbog Prvog svjetskog rata. Osnivanje Jugoslavenskog nogometnog saveza dogodilo se na Skupštini u Zagrebu 15. travnja/aprila 1919. Toj Skupštini, pored delegata iz Hrvatske, prisustvovali su i predstavnici iz nekih drugih krajeva pa je nakon rasprave o osnivanju nogometne organizacije prevladalo mišljenje da je uputnije i korisnije osnovati nogometnu organizaciju nove države Srba, Hrvata i Slovenaca. Tako je toga dana, umjesto obnavljanja rada Nogometne sekcije i osnivanja Hrvatskog nogometnog saveza, osnovan Jugoslavenski nogometni savez (JNS) sa sjedištem u Zagrebu.

Što godina nogometa u Hrvatskoj 1880.–1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frntić

Izvor 3

Jugoslavenski nacionalni tim

Jugoslavenski nacionalni tim odigrao je svoju prvu međunarodnu utakmicu na Olimpijskom turniru u Antverpenu 1920. Dva teška poraza i posljednje mjesto na turniru, nakon kojih su slijedili osrednji nastupi na olimpijadama u Parizu i Amsterdamu, nisu obeshrabrili fudbalske pionire. Nacionalni tim je nastavio igrati prijateljske mečeve i lokalne turnire (Kup Balkana, Kup susjednih zemalja), a 1930. učestvovao je na prvom svjetskom prvenstvu u Urugvaju.

Nogometni savez osnovan je 1919, iako je prvi klub bio osnovan u Subotici 1901. – FK Bačka. Klub je predstavljen javnosti u prijateljskoj utakmici protiv Mađarskog TK Mohacs. Godine 1903. Beograd i Zagreb dobili su svoje prve fudbalske bebe: Soko i HAŠK (Hrvatski akademski športski klub). Fudbal je dobio puno na popularnosti, pa su klubovi osnovani u Ljubljani (Ilirija), Kragujevcu (Šumadija), Novom Sadu (NAK), Sarajevu (Građanski), Varaždinu (VGŠK), Splitu (Hajduk), Beogradu (BSK, Jugoslavija, BASK...), Zagrebu (Građanski, Concordia, Akademija, PNIŠK)...

Prvi nacionalni šampionat održan je 1923. i pobjednici su bili Građanski i Zagreb. Sve do Drugog svjetskog rata, Građanski i BSK Beograd osvojili su po pet naslova prvaka i činili kičmu nacionalnog tima. Godine 1929. sjedište Fudbalskog saveza Jugoslavije preseljeno je iz Zagreba u Beograd. Antagonizam između srpskih i hrvatskih predstavnika izbio je dva puta: prvo 1930., kada su hrvatski klubovi zabranili svojim igračima da igraju za nacionalni tim, a zatim i 1933., kada šampionat nije održan jer se klubovi nisu mogli dogovoriti oko sistema takmičenja.

www.rsssf.com (19.07.2013)

World's organization for football history and statistics

Izvor 4

Tablica prvaka i viceprvaka Jugoslavije od 1923. do 1930.

	Klub	Prvak	Viceprvak
1	BSK Beograd	5	5
2	Građanski Zagreb	5	2
3	Hajduk Split	2	5
4	Jugoslavija Beograd	2	3
5	Konkordija Zagreb	2	1
6	HAŠK Zagreb	1	0
7	Slavija Sarajevo	0	1
8	SASK Sarajevo	0	1

Pitanja:

1. Smatramo li nogomet starijim tradicionalnim sportom? Zašto?
2. Navedi neke poznate nogometne klubove s početka 20. stoljeća.
3. Kada je osnovan i gdje je bilo sjedište Nogometnog saveza Jugoslavije?

Uvod

Srpska politička elita insistirala je na centraliziranoj državi, snažno se protiveći ideji federalizacije koju je zahtijevala većina hrvatskih političkih lidera. Vlada predvođena Srbima u Beogradu pokušavala je formirati centraliziranu državu premještajući državne institucije u glavni grad države. Premještanje sjedišta Fudbalskog saveza bilo je dio ovog procesa.

Fudbalski Savez Jugoslavije osnovan je 1919. u Zagrebu, a 1930. premješten je u Beograd.

Izvor 1

Centralizacija

Šestojanuarska vlada je radila na stvaranju organizacija, društava, udruženja, zasnivanih na ideologiji integralnog jugoslavenstva. Ove su naročito forsirane u "prečanskim krajevima". U decembru/prosincu 1929. stvorena je prva državna organizacija fizičke kulture (Soko Kraljevine Jugoslavije). Potpuno podržavljanje u oblasti tjelesne kulture izvršeno je 1931. obrazovanjem Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda. Stvoreni su Jugoslavenski streljački savez, Jugoslavenski vatrogasni savez, Jugoslavenski skautski savez, Savez sportova sportskih saveza koji je obuhvaćao čitav niz sportova. Sport u Kraljevini Jugoslaviji, organizacijski povezan u etatizirani Savez sportskih saveza, dobio je važnu ulogu kod sprovodenja vojničkog obrazovanja omladine.

Branko Petranović: ISTORIJA JUGOSLAVIJE, knjiga I - KRALJEVINA JUGOSLAVIJA, www.znaci.net/00001/93_6.pdf.
(19.07.2013)

Izvor 2

Hrvatsko stanovište

Na Redovnoj skupštini Jugoslavenskog nogometnog saveza održanoj 16. marta/ožujka 1930. u Zagrebu, u periodu kada je na snazi bila šestojanuarska diktatura, donesena je većinom glasova delegata odluka da se sjedište Saveza preseli iz Zagreba u Beograd.

Poznate su činjenice da, prema tadašnjim pravilima, klub član Saveza nije morao na Skupštinu poslati svog delegata. Manji registrirani klubovi davali su svoje punomoći predstavnicima većih klubova za koje su vjerovali da vode pravilnu nogometnu politiku. Svaka punomoć je na Skupštini značila i po jedan glas pa su u to vrijeme pojedini delegati Skupštine raspolagali s nekoliko glasova na osnovu punomoći nogometnih klubova. To je bilo odlučujuće prilikom donošenja odluka, jer je jedan delegat mogao imati na desetke glasova. Tako je jedan delegat iz Zagreba za Skupštinu, kad se raspravljalo o preseljenju, raspolagao s ukupno 26 punomoći sa svoje teritorije. Na nerazjašnjeni način u noći između subote i nedjelje te punomoći su nestale, tako da se na Skupštini nisu mogle predočiti. Upravo nedostatak tih 26 punomoći bi je odlučujući za odluku o preseljenju Jugoslavenskog nogometnog saveza iz Zagreba u Beograd.

Sto godina nogometa u Hrvatskoj 1880. – 1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frantić

Izvor 3

Skupština Jugoslavenskog nogometnog saveza

Zagreb 16. marta/ožujka

"Jutarnji list" donosi: "Danas je ovdje održana Glavna skupština Jugoslavenskog nogometnog saveza. Prema rješenju redarstva, ova je Skupština imala biti nastavak Skupštine od 24. 11. prošle godine i mogli su glasati samo onda verificirani. Prešlo se odmah na raspravu o promjeni člana 1 Saveznih pravila o sjedištu Saveza. S 213 glasova stvoren je zaključak da se ovaj paragraf promijeni i da se kao sjedište Saveza odredi Beograd. Tamo se seli i zbor nogometnih sudaca."

Jutarnji list, 16.03. 1930.

Izvor 4

Pred glavnu skupštinu JNS-a

Sutra će se s početkom u 8 sati u Gradskom savjetovalištu održati skupština Jugoslavenskog nogometnog saveza na kojoj će se raspravljati mnoga važna pitanja. Za sjednicu vlada veliki interes u svim sportskim krugovima u cijeloj državi jer su na dnevnom redu jako važni prijedlozi. U Zagreb su stigli delegati iz Sarajeva, Osijeka, Beograda, Skoplja, Splita, Ljubljane i Subotice. Mnogi će klubovi poslati svoje sopstvene predstavnike. Glavna tema rasprave bit će pitanje promjene pravila. Moguće je da dođe do rasprave zbog puno prijavljenih klubova u Zagrebačkom nogometnom podsavazu. Nadalje će se govoriti o prijedlogu promjena za odigravanje državnih prvenstvenih utakmica Ljubljanskog podsavaza, zatim o sudjelovanju na svjetskom prvenstvu, o promjeni načina delegiranja sudaca na utakmicama, što predlaže Podsavез iz Subotice itd. Skupštini će moći prisustrovati samo delegati klubova te osobe koje imaju posebne dozvole.

Slovenec, br.63. 16.03. 1930.

Izvor 5

Sjedište JNS-a preneseno u Beograd

Politika, 17. 3. 1930.

Sjedište Jugoslavenskog nogometnog saveza preneseno u Beograd
"Većina delegata zagrebačkog, splitskog i osječkog podsaveza napustila je Skupštinu prije glasanja! Nova uprava je izabrana aklamacijom." (aklamacija = vršenje izbora jednostavnim uzvikuvenjem, bez pojedinačnog glasanja)

Politika, 17.03.1930

Izvor 6

Poslje značajne odluke o prijenosu Jugoslavenskog nogometnog saveza u Beograd

"Nedjeljna skupština J. N. saveza skinula je s dnevnog reda jedan krupan problem jugoslavenskog sportskog života. U pitanju prenosa jugoslavenskog sjedišta Saveza sportaši su se bili podijelili u dva tabora, što još i ne bi bilo nikakvo naročito zlo. Ali se borba oko ostanka Saveza u Zagrebu toliko izopačila, da tu više čovjek nije mogao sagledati kraj nerazumnoj i nesportskoj borbi."

Politika, Beograd, 19. 03. 1930.

Izvor 7

Nova uprava JNS-a preuzela je posao.

Zagreb, 18. marta/ožujka

Jučer ujutro su predstavnici dosadašnjeg Jugoslavenskog nogometnog saveza primili policijsku obavijest da trebaju odmah prenijeti poslovne zadatke novoizabranom odboru. Danas (poslijepodne) u 15 sati je to izvršeno.

Slovenec, Novine Slovenske pučke stranke, br 65,

Izvor 8

Izjava Hugoa Meisla*

Politika, 20. 3. 1930.

"Što se tiče priznanja ovih promjena u vođstvu jugoslavenskog nogometnog saveza kod FIFA, mogu vam odmah reći da će priznati upravu koja je legalizirana kod vlasti"

"Ako bi s tim bili saglasni jugoslavenski sportski krugovi, ja bih predložio da se održi jedna konferencija, eventualno u Mariboru, na kojoj bih se založio da se razmirice između Beograda i Zagreba izglate."

*Hugo Meisl = izbornik Austrije i član uprave FIFE

Politika, 20.03.1930

Izvor 9

Prva sjednica JNS-a u Beogradu

"Sinoć je u Beogradu bila prva sjednica Jugoslavenskog nogometnog saveza. Poslje opširne rasprave, odbijena je primjedba Zagrebačkog podsaveza, da je Savez premješten u Beograd po nuždi, a ne pravno."

Hrvatski list, 23. 3. 1930.

Pitanja i zadaci:

- Postavi izvore u hronološki red i napravi vremenski slijed.
- Analiziraj sva stanovišta o premještanju Fudbalskog saveza iz Zagreba u Beograd. Šta možeš zaključiti?
- Zašto je važno da sjedišta fudbalskih saveza budu u glavnom gradu države? Obrazloži svoje mišljenje.

Uvod

Bilo je mnogo problema s jugoslavenskim nacionalnim timom tokom priprema za svjetsko prvenstvo u urugvaju 1930. Jugoslavenski fudbalski savez osnovan je sa sjedištem u Zagrebu 1919. Premještanje sjedišta iz Zagreba u Beograd bila je politička odluka s lošim posljedicama. Čini se da je fudbal oduvijek bio više od igre za većinu građana.

Raniji predsjednici Fudbalskog saveza Jugoslavije su uglavnom bili Hrvati – dr. Hinko Wirth, dr. Ante Jakovac, dr. Miroslav Petanjek, dr. Veljko Ugrinić, dr. Kazimir Kremetić, dr. Ivo Lipovščak, Dragan Vučković, Vatroslav Krčelić, Ante Pandaković i Janko Šafarik. Fudbalski selektori su također bili većinom Hrvati – Veljko Ugrinić, Dušan Zinaj i Ante Pandaković.

Hrvatski građani i javnost su bili rezignirani, lјuti i revoltirani. Deveterica hrvatskih igrača sa spiska za Urugvaj odbili su igrati za jugoslavenski nacionalni tim na svjetskom šampionatu. Igrači iz Slovenije i Subotice pridružili su im se i povukli svoje igrače.

Nakon utakmice u Atini 1930, jugoslavensku reprezentaciju napustio je selektor, Ante Pandaković (također Hrvat). Novi selektor je bivši fudbaler i prvi srpski internacionalni sportski sudija, Boško Simonović.

Izvor 1**Prva noć na brodu Florida**

Politika', 26. 06. 1930, br. 7950 – godina XXVII

Izvor 3**Bez Hrvata**

U novinama koje su kupili u Zagrebu ne nalaze ništa o učešću Jugoslavije u Montevideu. Jedina vijest u vezi s predstojećim takmičenjem bila je izjava jednog zagrebačkog fudbalskog radnika koji je rekao i ostao živ:

"Mi vodimo računa o zdravlju naših igrača i ne dozvoljavamo im da putuju u Montevideo, u avanturu koja i njihove živote može dovesti u pitanje. Oni će tamo gladovati i mi žalimo sve one koji su pošli na ovaj put preko mora", pisalo je u novinama.

Vladimir Stanković "Montevideo bog te video", Beograd

Izvor 2

Jugoslavija je postigla značajne rezultate, podjelom trećeg mesta s timom SAD, dok su u prvom susretu na otvaranju pobijedili apsolutne favorite – tim Brazilia – s 2:1.

Politika, Beograd, 15. 7. 1930.

Izvor 4**Danas Jugoslavija igra protiv Bolivijske**

Favorit je Jugoslavija – "Najbolji tim, prvaci Evrope", kaže urugvajska štampa za naše igrače."

Politika', 17 07 1930

Pitanja i zadaci:

- Zbog čega su hrvatski igrači odbili igrati za nacionalni tim na Svjetskom prvenstvu?
- Pronadi poveznicu između politike i sporta, biznisa i sporta, nekad i danas. Objasni!
- Znaš li za nekog igrača danas koji je odbio igrati za nacionalnu reprezentaciju i zašto?
- Koji su mogući razlozi za odbijanje poziva reprezentacije danas, a koji nekad?

Korak 5

Povratak i reakcije
Rad u grupi: Pročitaj izvore o dočeku u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu

Izvor 1

Povratak reprezentacije

Doček je bio sruđan, kao i svugdje usput. Prvo u Ljubljani, zatim u Zagrebu, Šisku, Novoj Gradiški, u Šidu su navijači bukvalno okupirali vagon u kojem su bili igrači, a kulminacija je bila u Beogradu, gdje je na željezničkoj stanici čekalo 5.000 oduševljenih ljudi. Fudbaleri su bukvalno izneseni iz voza kroz prozore vagona i na ramenima navijača ponijeti ka Terazijama...

Vladimir Stanković, Montevideo! Bog te video, Beograd 2010.

Izvor 2

Doček u Ljubljani

"Jutros u devet i pet brzim je vozom u Ljubljani stigla naša sportska reprezentacija, koja se s velikim uspjehom borila na nogometnim poljima Južne Amerike i postigla tako zavidne rezultate predstavljajući u inostranstvu naš sport. Tom prilikom našlo se na stanici dosta ljubljanskog sportskog svijeta, koji je sruđao dočekao našu nogometnu reprezentaciju i sruđano je pozdravio."

„Politika“, Septembar 1930., br. 8018 – godina XXVII

Izvor 3

Doček u Zagrebu, 1. septembar/rujan 1930.

"Danas u 12 i 30 brzim vozom iz Pariza stigla je u Zagreb naša fudbalska ekipa iz Montevidea. Na zagrebačkoj stanici izostao je svaki sportski doček. Prisutni su bili samo sportski dopisnici beogradskih listova."

„Politika“, Beograd, 2. 09. 1930., br. 8018 – godina XXVII

Izvor 4

Dobrodošlica

„Hiljade navijača na dočeku naših reprezentativaca na velikoj beogradskoj željezničkoj stanici.“

„Politika“, Septembar 1930., br. 8018 – godina XXVII

Izvor 5

Jugoslavenski tim (po povratku) u Beogradu, 3. septembra 1930.

Vladimir Stanković, Montevideo Bog te video, Beograd

Pitanja:

1. Uporedi doček nacionalnog tima u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu. Šta možeš zaključiti?
2. Zašto im je u Zagrebu priređen hladan doček?
3. Poveži ovakav doček sa situacijom u zemlji tih dana.

Korak 5

Izvor 6

Afera zbog novca i ostavka predsjednika Jugoslavenskog nogometnog saveza

Afera zbog novaca iz Južne Amerike sve se više zaoštvara.

BSK odlučio podnijeti tužbu protiv JNS.

Beograd 23. septembra/rujna

"Pitanje podjele 450.000 din. koje je državna reprezentacija donijela iz Urugvaja dobija sve oštiri oblik i čini se da će stvar završiti pred sudom. Dok su jedni tražili da se novac preda JNS-u u korist cijelokupnog jugoslavenskog sporta, drugi su tražili da se novac dade BSK-u, jer da je on zaslužan da je uopće naša državna reprezentacija otišla u novi svijet. Javili smo da su predsjednik JNS-a Šafarik i savezni kapetan Simonović dali ostavke jer su tražili da se polovica prihoda dade BSK-u. Sinoć je uprava BSK-a održala sjednicu na kojoj je predsjednik kluba dr. Živković referirao o pitanju podjele novca i istaknuo da su neki članovi Uprave Saveza usmenim sporazumom izjavili da će polovicu čistoga prihoda iz Južne Amerike dati BSK-u. Međutim, ti članovi nisu sada mogli iskupiti svoje obećanje, a kako on smatra da je u neku ruku oštetio klub, to je dao ostavku na položaj predsjednika. Ostavka nije uvažena, a o njoj će klub rješavati kada ide. Ujedno je riješeno da se podnese tužba redovnom судu protiv JNS-a, da se u toj tužbi JNS označi kao forum, koji želi na bespravan način prisvojiti novac, koji je u stvari svojina jednog kluba."

Hrvatski list, 23. septembar 1930

Izvor 7

Podjela premija

"Samo će u Jugoslaviji početi uskoro kampanja preko novina u pravcu negiranja kvalitete 'Selekcije Srbije' i načina reprezentiranja jugoslavenskog fudbala. Porazi reprezentacije Beograda i BSK na prijateljskim utakmicama nazvat će se blamažom 'jugoslavenskog ugleda' zaboravljujući da je taj ugled podigla baš ta selekcija fudbalera. Neće se, međutim, velika suma zarađenog novca (preko 450.000 dinara) nazivati 'blamiranim', već će se tražiti da čitav iznos pripadne Jugoslavenskom nogometnom savezu, kao da je prijateljske utakmice igrala državna reprezentacija, po nalogu iz Jugoslavije. Iako je BSK u delegaciji fudbalera u Urugvaju imao više od dvije trećine zastupljenih, tražio je samo jednu trećinu sredstava radi pokrića troškova pri ostvarivanju tog prihoda. Pored toga, BSK je zbog ugleda jugoslavenskog fudbala žrtvovao svoj, igrajući u državnom prvenstvu s rezervnim sastavom. Višemjesečna svađa u vrhu jugoslavenskog fudbala završit će odlukom Skupštine Jugoslavenskog nogometnog saveza u korist BSK 14. decembra 1930. godine. U međuvremenu je na prigovore zagrebačkog fudbalskog područja 'da bi bilo sve drugačije da je središte Saveza ostalo u Zagrebu' predsjednik Jugoslavenskog nogometnog saveza Janko Šafarik podnio ostavku i zauvijek se povukao iz fudbalskog sporta."

Petar M. Prokić, Montevideo 1930.- Prvi svetski kup u fudbalu, Beograd 1998., str. 94.-95.

Izvor 8

Ostavka predsjednika Jugoslovenskog nogometnog saveza

Burna sjednica Upravnog odbora Jugoslavenskog nogometnog saveza, radi pitanja podjele novca, koji je državna reprezentacija donijela iz Južne Amerike

Beograd 19. septembra/rujna. Sinoć je Jugoslavenski nogometni savez održao vanrednu sjednicu. Prije početka sjednice pročitana je ostavka predsjednika dr. Janka Š